

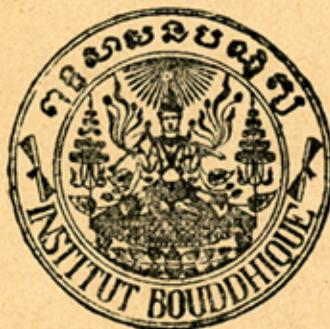
N° 3
- Kambuja Suriya -

ក្រសាគសុខយោ

ទុល្យតារី ជូយដឹកជញ្ជាផលសាសនា គិងអក្សសាស្ត្រ

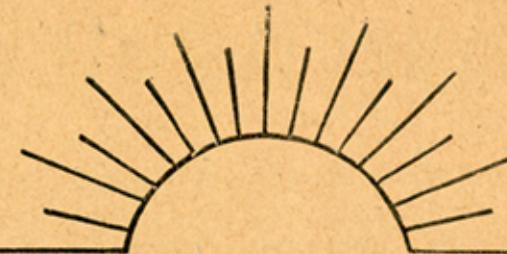

ឆ្នាំ ២៤ ខែ មេសា ឆ្នេរ ៣

- Mars -

ព.ស. ២៥៩៥ — គ.ស. ១៩៧៣

ភាគនគរបោះពុម្ព

ទស្សនាតី ជូនយដ្ឋាន នាយកដ្ឋាន និងអក្សរប្រាំ
ប្រាជែងជូនយដ្ឋាន ពុម្ពលេខាដី

ផ្លូវការសាសនា	ន ត្បូរ សៀវភៅ	ទំនាក់
----------------------	----------------------	---------------

— វិធានធម្មោះ	ទូរសព្ទ ពាហ — ចិន	១៦៣
— សាធារណៈទូទៅប្រើប្រាស់ក្រុងក្រុង	ពុម្ពសាសនបណ្តិត	១៧៤
— កិច្ចធម្មោះ	ទូរសព្ទក្នុងវិញ កែ — ចិន	១៨៦

ផ្លូវការក្រសារ [ក្រ]

— ការបណ្តុះតិចស្អែក (ធមក)	ទូរសព្ទក្នុងវិញ ចិន — ចិន	១៩៦
— ឱ្យឯកសាមុទ្ធប្រាជ (ធមក)	ទូរសព្ទ ចិន — ក្រុង	១៩៣
— ឱ្យឯកសាមុទ្ធប្រាជ ឱ្យឯកត្រូវបានប្រាជ (ធមក)	លោក កិយ — ក្រុង	២១០
— ឱ្យឯកសាមុទ្ធប្រាជ ការពារ (ធមក)	លោក នគំ — លីម	២១៩
— ឱ្យឯកប្រាជ ឱ្យឯកសាមុទ្ធប្រាជ (ធមក)	លោក នេឡ — ត្រី	២២៤

កំណត់ទីនៃប្រភពការណ៍ [ក្រ]

— សាទិសិទ្ធិទូទៅប្រាជ ពុម្ព — ពុម្ពសាសនា	(ធមក) ពុម្ពសាសនបណ្តិត	២២៤
— សាទិសិទ្ធិលើកទី ២ នៃពុម្ពសាសនា	(ធមក) ពុម្ពសាសនបណ្តិត	២៣៤
— បញ្ជីយិត្យប្រាជ អំពីការប្រើប្រាស់ការណ៍ (ធមក)	ក្រសួងក្រសារ	២៣៤

វិធានធម៌តា

ទេសបារា ពាប - បីន មេដគ្គ វិតបទុមិតី ក្រុងភ្នំពេញ
ទេសពាណិជ្ជមាសនស្សីខេប្បទេសកម្ពុជា កាលពីថ្ងៃ ១៨ កើត ទីមិនសារ
ខ្លួនឯកសារទីសក ព.ស. ២៤៩១ (១៩ - ១៩ - ៤៨)

នៅ តល្ប ភគិតោ អរបាតោ សមាសម្បទល្ប
សូមមស្យការចំពោះ ពេនទេស កំយក ទេសទុក ពេនធមិ ពេនសវិ
រោយសុចកិត្រាត ។

ពេលនេះ កាត់កាតិនឹងសំដើន ពេនសទុមទេសទា អំពី “វិធានធម៌តា”
ស្រាយតមវិធានធម៌តា ថាយុទ្ធដែន នឹងវិចកសូមអស់លាក់ អក ឬន សាប់
ដូចតាមទេស៖ -

នតិ វិធានធម៌ ធម៌ នតិ ព្យាពិសមារិយា

នតិ អតិសម័ ធម៌ នតិ កម្មសម័ ពល៖

ពេនធមកបានេ វិចកប៉ែប៉ែ គិតិ:

១ - មាន ពេនធមកបានេ សុខិតិនិមិត្ត

២ - ស ពេនធមកបានេ សុខិតិនិមិត្ត

៣ - ស ស្រាយព្យិមិត្ត សុខិតិនិមិត្ត

៤ - កម្មិនិមិត្ត សុខិតិនិមិត្ត កម្មិនិមិត្ត

មានច្បាស់មិនល្អ់ដែលមានវិជ្ជា .— បណ្តាញទ្វាត់នៃក្នាយ
 ដែលមានវិញ្ញាណភី គាយវិញ្ញាណភី ស្មោះតេរបស់ដែលមានអង្គតំបែក
 ត្រូវការច្បាប់ចាប់ពីថ្ងៃទី ១ កំណើនទ្វាត់នេះ ដែលតេនឹងចាប់មក
 កំណើយសារកំណើស្រាប់បកបារជានា មានពាណិជ្ជកម្ម កសិកម្ម ធ្វើការ
 កន្លែងក្នុងណាមួយមួយស្ថិតិយវត្ថុ ក្នុងការទ្រួរតេរបស់ខ្លួន ទីបាក់កំឡើងចាប់
 មួយថ្ងៃកំពុងមានឯកសារ ១ នាទី សុះកំពុងមានរហូយគោនប៉ុណ្ណោះថ្ងៃក្នុង
 ឯកសារកំពុង ទីបាក់កំឡើងចាប់ពីថ្ងៃទី ២ នាទី ធនាគារ ធនាគារ
 ធនាគារ ២ យើង គឺការដែកការ = វិធាសជោយ ធនាគារបែងចាន់ អូសយក
 ធនាគារ ៣ ប្រព័ន្ធគ្រប់សមាប័នគា ១, ពារកការ = វិធាសជោយ
 ពារកការលួចប្រឈមដែលរាយការ, ៤ កក្កដ្ឋាន = វិធាសជោយទីកន្លែងបុណ្ណាកំពុង
 កន្លែង ១ អគ្គិភ័យ = វិធាសជោយក្នុងនេះ ១, មួក [ត្រូវអគ្គិភ័យជាពេទ្យ] ត្រូវ
 មានការណា ការណាកំពុងមួយសម្រាប់រាយការកំសើនមាន ២ ទ្វាត់
 នៅប្រទល់ស្ថិតិរកជោយលំបាត់ ដូចណាមាន ដូចណាមិនមាន រហូយ
 លំបាត់ដែក្រោះទ្រួរកំណើស្រាប់បកបារជានា ធនាគារកំណើស្រាប់បកបារជានា
 ៣: ធនាគារ វិជ្ជាលម៌ ធនាគារ ទ្វាត់នៃក្នុងទ្វាត់នៃក្នុង ៤

វិជ្ជាលម៌ប៉ា ធនាគារស់ ធនាគារ ៥ ធនាគារស់ ធនាគារយើង
 ធនាគារ ហើយតារិជ្ជា ? ៦ បុគ្គលិកណាមួយធនាគារក្នុងបុគ្គលិកមាន
 ធនាគារស់ក្នុង, ធនាគារទី២, ធនាគារ, ធនាគារស់, ធនាគារឱយ.

និងផ្តើតារាជនកដ្ឋាន, ជនកំព្យារ, ជនរោយ, ជនវិសក, ជនច្បក,
ជនមាស បុណ្យនេះជាដីម៉ឺ ហើយ មនុស្សមានវិធាន ។

វិធាននេះដឹលទិន្នន័យកំពុទ្ធគ្មានកំព្យរបែងចាំស្អាត់ ទីប៉ារោគ,
ព្រៃកតកោតកទូទៅ ព្រៃកតកោតកទូទៅតាំងពួនធមួយសំណើការ, គុគាំទ្វា,
មួនសមាប់ខ្លួន ចមតាំនីរបស់បិច្ចាស់គុម្ភុំ រហូតដល់នីតិយាណ
ថ្មីថ្មានមាសពេជ្រិនក្នុងតាមអង្កេត មានជំនួយក្នុងតាមអនេះ
ដឹលទិន្នន័យក្នុងសាធារណៈ កំដោយសាធារណក្នុងមាសពេជ្រិនទីបណ្តុំ
ទៅកែត ។ មាសពេជ្រិនក្នុងមានជំនួយ យកមកផ្តើតារាជនីតិយាណ
និងការកែត លុះណាកវិនុកបែនផ្តើតារាជនីតិយាណមាសពេជ្រិនមាសពេជ្រិន ទីប
យកមកបិច្ចាស់សមសម្រួល ។ ហស់ដឹលបិច្ចាស់គុណភាពលាក
តាំនួល សុខវិកកំពុទ្ធគ្មានកំព្យរបែងចាំស្អាត់ នគរ ៤ មានអស់ទៅដឹល
សកទេសណារគប់ក្នុងយកបិច្ចាស់ពីនគរ ៤ តែកំពុទ្ធរបស់
សមាប់បិច្ចាស់បុណ្យណិតគ្នា តែបើវីស្វុស្វេចបែងចាំ មួនជាកំណើន
បិច្ចាស់សម្រួល ។ ទីកន្លែងតាំនួយក្នុងបុណ្យបុណ្យបាន បុណ្យបែង
ឯកវិធានមានសិទ្ធិកំហែយ មួនជាផិតិភាគកំពុទ្ធដឹលកំមិនទាន ។ ព្រៃក
មាប់ទេសបែងចាំ និងកំណើនបុណ្យបុណ្យបាន ។ “វិធានបិច្ចាស់បិច្ចាស់បិច្ចាស់
យាណ” ។ អ្នកដឹលកំណើននឹងជាអ្នកមាន, សេដ្ឋ, គហបតី, នាមីនសព្វ

មុខពី ហ្មតដល់ទៅបានស្ថិតដើម្បីចាន ដោយសារតួនគន់នេះ
សេចក្តីបែងដើរកវិវាទ ឡើបនេតលើកទ្វាក្សិតចាន គ្នាបាបុំ គឺជា
កសិនទាំងអស់ តាមទុស្សិនុវត្តណាត្វីការបានទេ ឬគណាតាម
សម្បត្តិថីយីនិភាកំរោយ ក្លើរទ្វិតចិត្តកែត ពេញមិនការបានមិច
កំចារកនិតកសិនទាំងដោយសិរីចាន គេគូការតួមទុស្សិនុវត្តិ
បុំណាន៖ សមាប័ន្ទិតដីតួមរោន ឬ មរោនទេ គឺសកណាមានតែបែងជូន
លោកដូចមិចនេះ សការានេះប៉ុន្មានរឿងរៀននៃសកដែលលើត្រូវ ឬ
ធម្មតាតុកមានវិធានបានទ្វាយលើអ្នកដីទេ ឬ បែងដីនូវការបាន
លួតការសំដើរ ដូចបីបំតិចកំណើនដីកំចិត្ត បីចិត្តក្នុងពាណិជ្ជកម្ម^១
បានចាន ឬ អ្នកមានវិធាន ការប្រាកំនឹងឱ្យក្នុងឯករាជ្យមានដីទ្វាយក្នុងបុរី
សុំសាយប្រមាំងដូចយករានាមិនឯករាជ្យស្ថិតបែងបែង មានតួកគេគារព
កោតាមបានទីចិត្ត ឬ លើក្នុងក្នុងគុណភាព ការឈរយកឲលិចិត្ត
ជាបីសំលើក្នុងរាជ្យនេះ មានតួករាយបែងចិត្តសិតិសាន់ហូរហូរ
សូវីសុទ្ធក្នុងសុទ្ធយុទ្ធដី កំចិត្តបានមានកំណើនដីសេចក្តី
នេះដូចកន្លែក្នុងឯករាជ្យដែលមានដីរឿង កំការចិត្តឯករាជ្យរឿងសុទ្ធដី ឬ
មុខស្សិនិត្តបែងបានជាបីសិតិសាន់ហូរហូរ ឬ ឯករាជ្យបានលើលីយ៉ាន់
ណានដីមូវិញតែការតិចកំយល់ប៉ានមទុស្សិនុវត្តិនេះបាន កំកន្លែក្នុងតាម
មានឲ្យបានសិចកិដីលើត្រូវគេដីនូវបានកំណើន មុនពេលទិញយាយ
ការមិនបាន សេចក្តីនេះសម្របតាមបានលើលីយ៉ាន់ណានដីនេះបាន

មួលិបិ គោរព តារិ សភាយំ
វិស្សីស្តិត: តារិបិ គោរព មួលិ
យានិ កិបិន ភាព

មនុស្សស្ថិតិ [បច្ចុប្បន្ន] ធម្មានអេយសារិកមាន [គិនសម្រេក]
បំពាក់គិម [ក្រុកមិនបាន] មរិនទេ) មនុស្សស្ថិតិមិនាន
ហេដិយាយការណ៍ កំទៀតសិស្សប់បាន ពេលណាគិបាទិយាយ
ឡូវិនិកបាញូញសមិត្ត ឲ្យតើស្រីជាមនុស្សមិនានការក្រាម ។
អជ្ជាតមួតមួតានំ និមានឱ្យ ន បានិម:
សក្រុណករណិត្រា វិនិមួន បទ បទ

បណ្តុកូនមិនានកែតែ នឹងកូនកែតែហើយ ស្វាប់ទីនោ កូនតាំងតែ
នានដើមនេះ [បាន] ស៊ីជាន : [ពោះឲ្យទុកដល់មាយទុកមិនមួយ] តារិកកន្លែង
ពេលកែតែនឹង ស្វាប់បុរាណ៖ កូនដែលស្ថិតិខ្លះឲ្យទុកមាយទុកកណ្តែង ។
សំហាន [ពោះកូនស្ថិតិណាលូយ] បិទមាន [គិត្យាក់] ហើយមិន
ការកសម្បគិទ្ធរ ចំពួកិតិវិទ្ធនាន [សល់ទេ] បិទិតិដុប [បទ: និន្ទៃ
សេចក្តីកោទមា ។

វិធាន [ឲ្យរិសស] បិទមិនអស់ មិនបែរិទាសអេយហេតុដីទេ
ទេរាលូមិនាន មានគាត់ជាន់ [គិនកាន់] :

សិប្បសមំ ធម៌ សិប្បំ ពេរ ន គណ្តាល
ពិធី លោក សុខំ មិត្តិ បរលោក សុខវិហា
ទីព្រះសីមីនិវិញ្ញាសាសុមិនមាន ពិធីពារស្អែមិនធានកន្លែក
នេះ ដូចមិតស [មាបិរិយសេចក្តីបួន] លុះទៅលាកដមួកកំពង់ចូរធានស៊ា
ឡើក ។

ទីព្រះសម្បគិតជាទា ពារស្អែម ក្រឹននេះ មួរឈាមដោយពេរក
មេរូន ។ ធាន ទីព្រះគិធ្លានេះ ពារស្អែមិនធាន ក្រឹនមិននេះ ទីកមិនលិច
[បិណាស៊ីនិវិញ្ញី] កាត់ចូរមិនធាន ដោយពេរក នៃពេរក ទីបាយទីបាយទីបាយ
របស់បានស៊ីរាយៗនឹងក ។ ពិធីសុខវិហាលិចបនុលកំអោយចុះចូរកំចេះចាំ
ស្ថាកំពិត [បាកដ] កំតីចិត្តីមី [បាកដបាកដ] ដូចបាកដមានកំពាណាពាហា
ទីនីមីដែលដីនៅ ថ្វីកំចិត្តីមីស្ថាកំពិត ការបិត្តិស្ថីការរីនៅលីដីមីត្រីជា
ក្នុងចំណោម ក្នុងស្ថាកំពិត ពេរកបានស្ថីការរីនៅលីដីមីត្រីជា
ដោយស្ថាកំពិតរបស់នោះ កំយករីនៅចិត្តីមីថ្មីក្នុងបាកដរបស់តុបំផុះ
សមាគម៉ាចិត្តីបាកដ ពេរកបានស្ថីការរីនៅស្ថីការរីនៅចិត្តីមីត្រីជា
ឡើក ទីរីន្ទាកំពិតអកមានសកសម ពេរកនេះ [ពេរកដិស្ថាបិញ្ញី]
ពេរកអស្ថាបិញ្ញី ពេរកសរស៊ីរាយសេចក្តីពេញចិត្តីជា:

ស្ថាកំពិត សិប្បកំ តាម អបិ យាទិនី កិចិសំ
បស្ប អិប្បបាល លទ្ធផាម បច្ចុប្បន្ន

ន្មានូរស្វែចដើរ ! សិល្បវិធ្លាបណិតបទចារេសោះ ពួរបំពាយមនុសា
គាន់ប៉ី (បពិត្រពន្លឹង) សូមទីនេះមេនីសកសុយកនិតិសតាំនូយ
មុរបវិនិមានអោយសារវិធ្លាប់ចាប់ត្រូវបានដោះ ។

និមួយនៃពួកសាសនាតាំនូយ ពួកគ្នាដូនីសោះទីនេះលើកវិធ្លាប់ដី
នៅដីនៃជាកំពូលនៃជម្លើតិនិសស់ មួយចាប់ចាប់សក់ចាប់សក់ដីនៅតី
បុណ្យកុសលទ្វាន ពីមួយក្រោពព្រោះសុកណា៖ កំអោយសារការយកស្ថិតិ
ពួកសាសនាតាំនូយ និមួយនៃកិច្ចយនិនិត្តបតិបត្តិតាម ឬមួយដីជាកំ
ភីសាមិណា ហើយឱ្យបានឯកសារមួយចាប់ចាប់ កំដីជាកំភីសាមិ
ណារាំកើត ។ សីល សមាធិ បញ្ហា និកូវិសលកិតិក្រោបំពេញ
កំពួកសិតិសំណើលើកបញ្ហាតិវិធ្លាប់ប្រព័ន្ធទាន់ការកិតែលសយៈនិ
សិតិសុខុមាភការក្រល់ពុកចាប់ ។

ពួកអរយុទ្ធសំតាំនូយ និសនុទានទីនេះជាកំជាមនុស្សយោះនិ
តិសសមោះកំអោយសារគុណភាពវិធ្លាប់ និង ពួកគ្នាដូនីសោះ
មូស ិស្ស ិស្សនិកសាន ៦ អស់ទេយ្យ និតិ ១ និសនុក្បរ និយោប្រឈរ
សំបាកពួកអិតិការហុកសរបៀតករិយា ពួកតាំនិតិវិកទីនេះជាន់
កំពួកវិធ្លាប់ចាប់ចាប់ និង ឬកិតិក្រោបំព័ន្ធ ។

ហើយជនតាំនូយ ! ហើយចាប់បានវិធ្លាប់ដីជាកំភីសាមិណា
នាយកដីទីនេះហើយ នូវនាសវិកទីនេះិស្សនិករោរោនិតិទីនេះសុ
និសនាប្រាយដីសំបាកសំបាកមួយចាប់ចាប់ និង ឬកិតិក្រោបំព័ន្ធ ។

ធនដើម្បីជាសេចក្តីថ្មីទៅក្នុងការពារសេចក្តីអនុញ្ញាយ
គិតបំយ៉ានីនឹង ។ ឯការស្អែកស្អួលរាជរដ្ឋបាននៃ លោកសាធារណការ
មិត្តភកដីដែលមាន^{ចាប់ពី}មុខសំខាន់ៗ ដែលនឹងបានជាដំឡើងទ្វាក់ទៅ
មួនស្អែកដីនឹង ហើយសេចក្តីមួនស្អែកនឹងវិញ មុខបានដឹងសេចក្តីលើនឹង
ទ្វាក់បានការ៖ ដូចជាកាសតរាយសេសដីមាក់បានដឹងរបស់ទ្វាក់
ហើយពេ ហើ មធិលាតិ ហើ លបាលមាតិមាតិ
លម្អិត លម្អិត វិគិតិប្រឈប់ វិគិតិប្រាម

និងទិន្នន័យ ! សេចក្តីពិតិយាល់ គិតិការបាស់មួនស្អែកហើយសេចក្តីបំមួនស្អែក
ហើយការបាស់មួនស្អែកក្នុងការិយាល់ ហើយសេចក្តីបំមួនស្អែកក្នុងការិយាល់ គិតិការបាស់មួនស្អែក
ក្នុងការិយាល់ ហើយសេចក្តីបំមួនស្អែកនឹងវិញ គិតិការបាស់មួនស្អែក
ការិយាល់ ។

មួនស្អែកនឹង^{ចាប់ពី}សំខាន់ៗរៀបចំសេចក្តីក្នុងការិយាល់ ហើយការិយាល់
ហើយក្នុងស្អែកនឹងវិញ មុខបានយុទ្ធសាស្ត្រក្នុងការិយាល់ ហើយក្នុងការិយាល់
និង^{ចាប់ពី}បានជាដំឡើងទ្វាក់ទៅក្នុងការិយាល់ គិតិការបាស់មួនស្អែក । ពេលមាន
ការិយាល់ត្រូវរាយការណីតិចបាន^{ចាប់ពី}បានជាដំឡើងទ្វាក់ទៅក្នុងការិយាល់
ទៅក្នុងការិយាល់ ។

អលសល្អ កុត្តា លិប្បៀ មួនស្អែកនឹងការិយាល់

អលសល្អ កុត្តា ដី ហើយការិយាល់ ទ្វាក់ទៅក្នុងការិយាល់

អលសល្អ កុត្តា ដី គិតិការិយាល់ ទ្វាក់ទៅក្នុងការិយាល់ មិត្តភក

អអិត្តស្ស កុត្រា លូវិ នឹត្តាយមិត្តរហូយ សុខភាព

អលុិស្ស កុត្រា បុញ្ញ នឹត្តាយសុវរហូយ ចុណ្យរដ្ឋមិនគិត

អបញ្ញស្ស កុត្រា តិញ្ញាំ នឹត្តាយចុណ្យរហូយ និញ្ញាយកុត្រា ។

ការធមលសុទ្ធរសចកិណុមកអំពីមិនរៀន ដូចចានអដិប្បាយមកនេះ ។

ស្រួលវិអ្និមិនល្ហើនិងព្យាគិ — ពាក្យូល “ស្រួល” គិតថ្មី
ឯមស៊ិគុលមកកំនើក ប្រើតប្រើនិងបំពុំចំពោះឡើ កន្លឺប្រមុនស្សាក់ ព្យីចិត្ត
ទួលសារតារាក់ជាទម្យ់ មួលឯរសចកិស្សាប់កំលាយ ដូចជាសក្ខ័
សាយក់ នារកិណាមកព្យីចិត្តកុងសំឡើ និងវិនាសច្ចោមសម្រាត
ជាផើមហោលា “ស្រួល” ។ បុំពុំស្រួលរាជនិត្តិស្រួលចានរៀបកបមកនេះ
បើកាលណាតានដូចជាបុំបែនហូយ តែការតកំនុកុងឈើរួម្រោះដី និងវិនាស
ជាមួយកំណុំរំនូកយ នួយច្ចោមសាទាតស នួយទាម
កាត្រូបុំពុំការិទក់បានទេះ ហើយស្រួលទំនើននេះ មិនមែនប្រើតប្រើន
កន្លឺប្រមុនស្ស តុប់ពេលហែលនានាបែវយ ដូចជាកាលដូចបែន ដូចកាល
មិនដូចបែន បើទុកណាតាមទេះ កំណុំព្យីកញ្ចប់ប៉ុនាន ចំណែក
ស្រួល គិត្យាគិត្យិត្យិកកនុការិទក់បានទេះ ការិទក់បានទេះ ស្រួល

ព្យាគិ តុបី “អមី, ពេតា” និលព្យីស្អុច្ចុរោគ្រាម្បាប់បែប ចិត្ត
សាមានដូចមានសំដើននួយពីក្រុងការិទក់បានទេះ ស្រួលនេះ ។

ព្រៃទ្វាកំទុកដល់ប្រមុន្តូស្បីមិនរើសរាយ ដែលត្រូវបានចាន់ការណ៍
ជាតិហើយគឺតើមានអក្សរាជ បចាំសង្គមដោយខ្លួន ប្រុណមកញ្ចាំញ្ញេ
គេបានសម្រេចសម្រេច ពីនឹងព្រៃទ្វាកំស្បីមិនបាន ដែលវិនិច្ឆ័យ
ការរារសត្វរំបែកនៅក្នុងប្រព័ន្ធដូចជាពេជ្រិយ សូម្បីត្រូវយើងចំណាមតានិវិធីផ្សំព្រឹង
បំបាត់ពេជ្រិយ គឺនឹងមិនបានចិត្តបែងព្រាណដើរ មិនតែមុន្តូស្បីសាមិត្តទេ
សម្បីត្រូវបានមិនសាមិត្ត ត្រូវការកំណើនបំបាត់ពេជ្រិយដើរ ដូចការសារៗ
បញ្ជានៅក្នុងប្រព័ន្ធ ។

អាមេរិកយមកនេះ ឱយីន្ទាត់ព្រាណដើសត្វរំបែកនិងសម្បីមិនត្រូវបាន
នរណានិតចល្អប៉ុកឱម្យហើយ ប្រុណមកយើងកស់ត្រូវ ជាទីកសំយ៉ាង
ពេជ្រិយ ពីកិច្ច ប៉ុទីកណានិងដូចមួយ កំមិនបែងបានយុទ្ធសាស្ត្រ
សំលាលឱសង្គរនាមិនបានសុវត្ថិភាព ត្រូវយើងប៉ុទីមួយចិត្តប្រកាយ កំពុង
ត្រូវតាមប៉ុទីក ប្រយ័ត្នានិងពេជ្រិយ ពីកិច្ច ការបានចំណុះណាន
ចំបណាលុយទាស់ ត្រូវរៀរកប៉ុទីក ពេជ្រិយ នាំចុច្ចនិងតីម្យយោទ
មួយត្រូវយើងប៉ុទីសម្រេចយ ហើយត្រូវស្រាប់ពាក្យសំគាល់ដែល
និនិមិនដូចសាមិត្ត ក្នុងការបានចំណុះណានិងតីម្យយោទ ពមពំនិ-
ជីស្រាប់ប្រកបវិនិច្ឆ័យត្រូវបាន ដើម្បីបានប៉ុទីមួយចិត្តប្រកាយ
ប្រកាយយើងប៉ុទីក ក្នុងការបានចំណុះណានិងតីម្យយោទ ។

ព្រាណិនិយ័ត្រសកនមិនអីមែន ចូលក្នុងរកទាយ
 សមាប់ការពារទេ ក្នុងការអំណាចច្បាំព្យូរំនឹងពេក ដើម្បីណាយ
 សមសេសនុវត្តកំតើនិងប៉ីយ មុនជាលំបាតកនៃខ្លួន ដោយសារកត
 ប្រព័ន្ធបានឡាយកម្មាន ។

ស្រុកញូរីអីមិនល្អីជីជ្រុកញូរីទីនេះ — ពាក្យូល “ខ្លួន”

ទៅ គឺតម្លៃអភិវឌ្ឍន៍បិទស្សី ហើយសំដើលបញ្ជាក់ថា ស្រុកខ្លួន
 អនុត្តិ: ខ្លួនត្រូវ > អត្ថិ សការ: ដែលចិត្តសុខ និងជីវិតសុខ
 ហើយ អត្ថិ តី “ចិត្ត” ។ អរយវិធី - គុរ មានដើរដើរដើម
 ហើយ “កាយ” ឬបាទ បង្កែង ។ មួយកាយនឹងចិត្តតាំងពីរ ហើយ
 ‘អត្ថិ តីខ្លួន’ និងហើយ “ជិត្តិក” តីបាន ។ មនុស្សស្ថាប័ន្ទី
 អស់ស្រុកញូរីនេះសារឱ្យក្នុងគ្រប់យ៉ាវ បានមានមនុស្សដែរដែរ
 តាំងប្របតីគប់សាសន់ វាំធ្វើការ មិនគឺទីយោបាយកំដើម្បីយោបាយទៅ
 ចិត្តមួយទេ ទំនួរកប្បិនុយបានសម្រាកិសា ទិន្នន័យកប្បិនុយអគ្គនៃទេស
 កាន់កាយ ។ ការស្រុកញូរីនេះ ក្នុងប្រើយិកមនុស្សនាមួយកន្លែង
 សមរម្យយសសក្តីនៃខ្លួនសំខាន់ខាន់ ។ សម្រីកិមនុស្សកំពុងកំបូករាក់ខ្លួន
 យ៉ាវណាកំដោយ កិត្តិវិកស្រុកញូរីនេះបស់តែជាដីនុកដីទេបីប
 ិបីជីវិសំខាន់ខាន់គេរី ព្រៀករាយឈប់ឈប់ដីមួយីកចិត្តមួយទេ ។ បុត្រ
 កិរុយ ស្រីម៉ែន ឬតាមបិត្ត កប់បាទជាស្រុកញូរីតែនៅក្នុងពាក្យូល សំបាយ

គន្លឹកនៃខេត្តបន្ទាប់ទី ៦ ដំពើវិធម៌នៅលើក្រុង ។ មានអគ្គិស្ស៖ អគ្គចាប់រួមទាំងស្ថាប់
សង្កោត្រែមាតាប៉ាបាបក្រុងរាយការណ៍សំណង់ជូន ។ វាដើរការកសិកតាំងប៉ុន្មាន
កិច្ចមីន្តិចិត្តកម្មប្រើប្រាស់ ពាក្យរួមប៉ុន្មានក្នុងក្រុងក្រុង ។ ពេលមានការសិក្សា ៩
ពេលមានការសិក្សា ៩ ឡើងមានយកក្រុងបច្ចនទភ័យកិត្តិការឃើញ ។ នៅពេលមានការសិក្សា
យើងមានការសិក្សាដូចគ្នា សិក្សាដូចគ្នា សិក្សាដូចគ្នា សិក្សាដូចគ្នា សិក្សាដូចគ្នា
កិច្ចមីន្តិចិត្តកម្មប្រើប្រាស់ សិក្សាដូចគ្នា កិច្ចមីន្តិចិត្តកម្មប្រើប្រាស់ សិក្សាដូចគ្នា កិច្ចមីន្តិ
ចិត្តកម្មប្រើប្រាស់ ពេលមានការសិក្សាដូចគ្នា សិក្សាដូចគ្នា កិច្ចមីន្តិចិត្តកម្មប្រើប្រាស់
ប្រើប្រាស់ សិក្សាដូចគ្នា កិច្ចមីន្តិចិត្តកម្មប្រើប្រាស់ សិក្សាដូចគ្នា កិច្ចមីន្តិចិត្តកម្មប្រើប្រាស់
កិច្ចមីន្តិចិត្តកម្មប្រើប្រាស់ សិក្សាដូចគ្នា កិច្ចមីន្តិចិត្តកម្មប្រើប្រាស់ សិក្សាដូចគ្នា កិច្ចមីន្តិ
ចិត្តកម្មប្រើប្រាស់ សិក្សាដូចគ្នា កិច្ចមីន្តិចិត្តកម្មប្រើប្រាស់ សិក្សាដូចគ្នា កិច្ចមីន្តិចិត្តកម្មប្រើប្រាស់
កិច្ចមីន្តិចិត្តកម្មប្រើប្រាស់ សិក្សាដូចគ្នា កិច្ចមីន្តិចិត្តកម្មប្រើប្រាស់ សិក្សាដូចគ្នា កិច្ចមីន្តិ
ចិត្តកម្មប្រើប្រាស់ សិក្សាដូចគ្នា កិច្ចមីន្តិចិត្តកម្មប្រើប្រាស់ សិក្សាដូចគ្នា កិច្ចមីន្តិចិត្តកម្មប្រើប្រាស់
កិច្ចមីន្តិចិត្តកម្មប្រើប្រាស់ សិក្សាដូចគ្នា កិច្ចមីន្តិចិត្តកម្មប្រើប្រាស់ សិក្សាដូចគ្នា កិច្ចមីន្តិ
ចិត្តកម្មប្រើប្រាស់ សិក្សាដូចគ្នា កិច្ចមីន្តិចិត្តកម្មប្រើប្រាស់ សិក្សាដូចគ្នា កិច្ចមីន្តិចិត្តកម្មប្រើប្រាស់
កិច្ចមីន្តិចិត្តកម្មប្រើប្រាស់ សិក្សាដូចគ្នា កិច្ចមីន្តិចិត្តកម្មប្រើប្រាស់ សិក្សាដូចគ្នា កិច្ចមីន្តិ

ធនការសង្គមព្យូទ័នតិម្ខភាពនៅ លុបណាឌតីសពេលរកប្រយោជន៍
សមាបុរីន គិតិថ្លែរិយាជុំក្នុងត្រូវរដ្ឋធម៌និងអនុញ្ញាតនិងរាយ
កណ្តាលត្រូវរកចូរសម្រេចក្រុងព្យូទ័ន ឱ្យពាស់សកត្រូវការសារ
សេចក្តីលួយត្រូវពានរក្សាស៊ីល សមាបុរីតិម្ខសំណានិច្ចកម្មវាទ់
មិនត្រូវបានឲ្យយុទ្ធផ្លូវពុកមុយរស្សយមិនធានឲ្យប្រាកេដើរឱ្យយ ពេល
ធម្មបាយឱ្យដឹងចុចតានិងរបាយនិងការបែងចាយ ឯម្ភារបែងចាយ ឬដឹងការបែងចាយ
ដូច្នេះក្នុងព្យូទ័ន ឱ្យបានឲ្យការអភិវឌ្ឍន៍តាមរបាយ លុបណាឌតីសម្បតិ៍និង
មេឡូមេឡូដឹងមានប្រយោជន៍ រដ្ឋិប្រកាយរឱ្យដឹងត្រូវប្រាកេដើរឱ្យស្រួល
និង ស្អែកសម្រេចត្រូវដើរឱ្យសេចក្តីល ដឹងមានការិយាល័យមិនរាយ
កិច្ចិនអមិនល្យេសិងកម្លាំងកម្លាំងកម្លាំង — កម្លាំងបាន “អំពើចុង-
ការជារា” គិច្ចិនដឹងលើគេត្រូវដើរឱ្យ ឬ អំពើនៅដើរឱ្យការពីការជាតិរបស់វិណាត គិតិថ្លែ
ការកិច្ចិន ឬ អំពើក្នុង ឬ អំពើនាមរឿងឱ្យបានការប្រើប្រាស់បំផុត
បំផុតល្អិតគេក្រុងការបែងចាយ អំពើនៅហើយមានការប្រើប្រាស់បំផុត
ឱ្យបានការបែងចាយសមាគមនិងសមាគមនិងសមាគមនិងសមាគមនិងសមាគមនិង
មិនឱ្យបានការបែងចាយមានការប្រើប្រាស់បំផុតគេក្រុងការបែងចាយនិងការប្រើប្រាស់បំផុត
ហើយការបែងចាយ ឬ កម្លាំង ឬ នេះមានកម្លាំងនិងកម្លាំងនិងកម្លាំង ឬ កម្លាំង
កែ កិច្ចិន ឬ សេះ គិច្ចិនបំផុតគិច្ចិនបំផុត កប់មានកម្លាំងនិងកម្លាំងឱ្យ
ការបែងចាយការបែងចាយ ឬ ការបែងចាយការបែងចាយ ឬ ការបែងចាយការបែងចាយ ឬ ការបែងចាយ

កម្មសេចក្តីបានសែន្រាវ ម៉ោងការកំណត់ពុំទៅ ចំណែកកម្លាំង
កម្លាំងពីខ្លាំងលើសហបានអូតាំនអស់ គាយអំណារ ចុះឱ្យកំនើងឯករាជ
ជាការកំណត់ច្បាស់ឡើង ដើម្បីនឹងវិភាគនូវការ ដើម្បីកំណត់ពុំទៅ ចំណែកកំណត់
ឯករាជនឹងវិភាគ កំណត់ពុំទៅ ឬ នរណា មានចំណួនឯុទ្ធយុទ្ធយុទ្ធផុំទៅ
បុំណីនិងដើម្បីសារណាមួយផែន ដើម្បីមានអេងយោរេង តិចតិច
អករនោះត្រូវទទួលសេចក្តីស្ថា សេចក្តីកំណត់ច្បាស់យើងបុំណី
មទស្សនីនិងឯក នរណា មានចំណួនកំណត់បុំណីយើងដើម្បីតែកំ
កុំហាយ គាយកាលិតកាសុរកជីទ អករនោះនឹងវិភាគទទួលសេចក្តី
ទុកស្សាករៀន ព្រោះគាយគេដូរឃុំកបុំណី ម្នាក់ពុំលាយការ គាយកំ
តាមអកណាមួយសារី ឬ កំណត់ពុំទៅ បុំណីកំណត់ច្បាស់យើង ឬ បុំណី

អំពេលកំណត់ កំណត់ បុំណីលាយកំណត់ នឹងគេចិត្តថាពុំលាយ
ឯករាជកំណត់មទស្សនី ត្រូវទទួលទុកដាសកនិតាតិចិនិជ្ជជាតិមួយទៅ
សម្បូចជាតាមីសល ព្រោះសាកនាទូនាស តាស់ប៊ា:

ន អនុលិញ្ញ ន លម្ងួលដី ន បញ្ហាណំ និង បនិស្ស
ន វិធី លោ ជិតិប្បុរេលោ យត្រូនិតោ មុព្វិយ្យ បាបកម្ម
“បុំណីលាយកំណត់កំណត់ ហើយមនុំតែបុំណីកំណត់ពុំទៅ លើការកំណត់
កណ្តាលុប្បាតសមុំទុក និងកំណត់ និងបាបកម្មគម្រោះ បុំណីសុំទិន្នន័យ
ទិន្នន័យបានបុំណីកំណត់បាបកម្ម និងនាមួយបុំណីសរុបសក្តីគម្រោះ” ។

ពោន្ទាមសុប្បរុទ្ទមបច្ចុបកែយ ពោន្ទាមសុប្បរុទ្ទមបកែយ ពោន្ទាមសុប្បរុទ្ទមបកែយ
កែវិទ្យាលេដ្ឋាសាធារណៈ ចំណាតាបន្ទូលជិតចូរពីចំណាត់ខែតាំត្រូវ
មាត្រារ គឺវិធីរបស់ពីពោន្ទាមសុប្បរុទ្ទមបកែយ ឬ មិត្តិទុកបមានមិនជាយ
ទេកប់មាយហើយ ទៅអ្នករាយសំពោន្ទាមយកយាយ ព្រៃន តាមដឹងតា
សំពោន្ទាមប៉ុកមួលស្បែកប៉ែយ ពាន់ ទីនឹងមិនដឹងពានប៉ុកទាន
ដីកាំទៅមករបៀបយសក គាន់វិធីកិត្តិវិធីកិត្តិវិធីកិត្តិវិធីកិត្តិ
លាយកម្មកំឡើងដី ក្នុងប៉ែកឱ្យកិត្តិវិធីកិត្តិវិធីកិត្តិវិធីកិត្តិ
ការការ, និងជាកំឡើងទាន់អគ្គសក ឬ អនុសាធារណៈសម្ងាត់ស្បែក
ពោន្ទាមសុប្បរុទ្ទមបកែយ ពោន្ទាមសុប្បរុទ្ទមបកែយ ពោន្ទាមសុប្បរុទ្ទមបកែយ
ការកិត្តិវិធីកិត្តិវិធីកិត្តិវិធីកិត្តិវិធីកិត្តិវិធីកិត្តិ

លាក - អកតាំនៃរាយកម្មកំនើនកម្មធម៌នាស គាន់អីដឹងកំនើនការ
នៃ មិជ្ជរាយ គឺវិធីកិត្តិវិធីកិត្តិវិធីកិត្តិវិធីកិត្តិវិធីកិត្តិ
ការបុគ្គលិកកិត្តិវិធីកិត្តិវិធីកិត្តិវិធីកិត្តិវិធីកិត្តិ
កិត្តិវិធីកិត្តិវិធីកិត្តិវិធីកិត្តិវិធីកិត្តិវិធីកិត្តិ
កិត្តិវិធីកិត្តិវិធីកិត្តិវិធីកិត្តិវិធីកិត្តិវិធីកិត្តិ

ពោន្ទាមសុប្បរុទ្ទមបកែយ ពោន្ទាមសុប្បរុទ្ទមបកែយ ពោន្ទាមសុប្បរុទ្ទមបកែយ

សាតិ ភ្នោតិ សម្បលិ ឪ រដ្ឋ បតិដិត

(នៅយកសំណងចុះរាល់ទៅគឺ) សូមព្រះបិយមហាក្សត្រី
 របស់យើដំនឹងទ្វាយ ដែលជាដំបូននរជន តាមចំណើនរោង
 រោងយស! ហើយសូមចូលតែកសប្បន្តិសម្រាតីអស់កាលឃ្លាយរាជវិថីនករោល
 តែនឹង! សូមចូលតែកសម្រាតីអស់កាលឃ្លាយរាជវិថីនករោល ! ។
 ស្តាំ រដ្ឋ ស្តាំ សេតិ រាជា យេ យាតិ ធម្មោះ
 នៅយកសំណងចុះរាល់ទៅគឺបិយមហាក្សត្រី សូមចូលតែ
 នីមួយៗអស់នៅសុខសប្បន្តិ កុំបីយុទ្ធភាពយោល បានដឹងទឹង ! ។
 កាតាកាតសំដើរមកកន្លឹះទីក្រុងបាន កិត្តិស់សេចក្តីតុប៉ាណ៍ នាំ ។

៣៩

សុភាសា

ធម្មានអ្ន	ពុំប្រធោ	លើរាជា,
ព្រោះជាតិ	ឲ្យវិនាល	ជាងសញ្ញា,
ស្រួលបញ្ចូន	ជាងស្រួលបញ្ចូន	ជាងកាហណ្ឌ,
កម្មសញ្ញា	មានកម្មបំផុះ	ខ្សោះក្រោលបំផុះ។

យុទ្ធផល